

ЗМІНИ ДО ТИПОВОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

*Мітюк Л.О., доц., к.т.н. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Метліна К.С., студ. (гр. МВ-51 ВПІ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Актуальність. Постановка завдання. 14.04.2017 р. набрали чинності «Зміни до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці» (Наказ Міністерства соціальної політики України від 30.01.2017 № 140). Навчання, системне та систематичне підвищення рівня знань з питань охорони праці – фундаментальна основа виробничої безпеки та санітарії, необхідна умова удосконалення управління охороною праці і забезпечення ефективної профілактичної роботи щодо запобігання нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Існує загальна норма про проведення навчання з охорони праці при прийомі особи на роботу та у процесі виробничої діяльності, вона представлена 18 статтею Закону України «Про охорону праці» та регулюється Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затверджене наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005р., №15.

Основна частина. Одною із важливих частин ефективної роботи попередження виробничого травматизму є належна підготовка, навчання та підвищення кваліфікації працівників з охорони праці. Перш за все, варто зазначити, що навчання з питань охорони праці — це навчання працівників, учнів, курсантів, студентів, слухачів з метою отримання необхідних знань і навичок з питань охорони праці або безпечного ведення робіт. Восьмий принцип державної політики в галузі охорони праці 4ої статті Закону України «Про охорону праці» полягає саме в проведенні навчання, професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці, адже попередження нещасного випадку коштує в десятки, сотні разів дешевше ніж ліквідація наслідків інциденту. В статті 18 цього ж Закону представлені обов'язки роботодавців з організації та проведення навчання працівників.

На сьогодні існує три центри управління охороною праці: державне управління (не адміністративне), управління з боку роботодавця (власника підприємства), управління з боку працівників підприємства (рис. 1) [1].

Рис. 1. Центри управління охороною праці

Місце проведення навчання залежить від типу робіт, що виконує особа для якої підібране навчання:

- навчальні центри (керівники об'єднань підприємств і керівники підприємств з чисельністю працівників понад 1000 осіб, а також керівники служб ОП і члени комісій з перевірки знань з питань ОП цих підприємств (крім членів комісій окремих структурних підрозділів); керівники і викладачі кафедр ОП вищих навчальних закладів; керівники і штатні викладачі галузевих навчальних центрів);

- галузеві навчальні центри (спеціалісти науково-дослідних, конструкторських, проектних і технологічних відділів, що займаються проведенням експертизи проектно-конструкторської документації, на яку поширюються вимоги нормативно-правових актів з ОП, а також ті, що виконують розробки з питань ОП; керівники підприємств чисельністю менше 1000 працівників, а також керівники служб ОП і члени комісій з перевірки знань з питань ОП таких підприємств (крім членів комісій окремих структурних підрозділів);

- на підприємстві (інші посадові особи) [2].

В Україні існує 23 навчально-методичних центри, які надають послуги з питань охорони праці [3].

Зміни до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, які набрали чинності 14.04.2017 р., можна поділити на дві групи.

1. Впорядкування та осучаснення термінологічної бази

Внесеними змінами було осучаснено назви органів влади, законів, нормативно-правових актів та термінів, що використані в представленому документі. Таке поняття як «домедична допомога» замінило використовуване раніше «перша медична». Також, данні зміни встановлюють чітке визначення таких понять як: «галузевий навчальний центр», «дублювання», «навчальний заклад», «навчальний центр», «навчання з питань охорони праці», «робота підвищеної небезпеки», «спеціальне навчання» та «стажування»[4].

2. Виключення зайвих обмежень в організації навчання з охорони праці

Згідно змін було виключено положення, за якими:

- при прийомі на роботу, що пов'язана з підвищеною пожежною безпекою, кандидат повинен мати пожежно-технічний мінімум (пройти спеціальне навчання);

- у робітників, що мають справу з роботами підвищеної пожежної небезпеки, щорічно мають перевірятися знання відповідних нормативних актів з пожежної небезпеки;

- посадові особи мають проходити навчання та перевірку знань з пожежної безпеки до початку виконання обов'язків і з періодичністю раз в три роки;

- участь представника центрального органу виконавчої влади з питань нагляду за охороною праці або його територіального управління є обов'язковою в складі комісії лише під час початкової перевірки знань із охорони праці.

Також було скасовано для посадових осіб та працівників спеціальностей, що вказані в Переліку робіт з підвищеною небезпекою та Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, необхідність щорічного спеціального навчання та перевірки знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці. Згідно змін в п. 1.5. Типового положення було відкореговано умову представлення суб'єктам господарювання іншим суб'єктам господарювання послуг із навчання посадових осіб та працівників з питань охорони праці. Відтепер, після проведення спеціального навчання, перевірка знань з питань охорони праці може здійснюватися:

- комісією підприємства (за умови, що навчання проводилось саме на підприємстві);
- комісією відповідного територіального органу Держпраці (при участі відповідних профспілок, та якщо навчання проводилось у навчальному центрі);
- у порядку, визначеному абзацами 2, 3 п. 5.3 гл. 5 Типового положення (якщо навчання проводилось у галузевому навчальному центрі).

Членами комісії є представники відповідних профспілок і можуть бути представники органів державного управління охороною праці, а також, за згодою, штатні викладачі галузевого навчального центру, в котрому проводилося навчання[4, 5].

Висновки. Оновлене загалом Типове положення відповідає головним вимогам міжнародного та національного законодавства: навчання з питань охорони праці для працівників має бути в тому обсязі, якого вистачатиме для їх безпечної роботи у певного роботодавця.

Література

1. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами / Гогіташвілі Г. Г. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/4840-61-poryadok-provedennya-navchannya-perevrki-znan-z-pitan-ohoroni-prats-npaop-000-412-05.html>
2. Навчання з питань охорони праці [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/may/issue-40/article-27415.html>
3. Головний навчально-методичний центр [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gnmc.kiev.ua/perelik-sub-yektiv-gospodaryuvannya-z-yakimi-spivpratsyuye-dp-gnmts-pid-chas-organizatsiyi-navchannya-z-pitan-ohoroni-pratsi-posadovih-osib-inshih-sub-yektiv-gospodaryuvannya>
4. Про внесення змін до наказу Державного комітету України з ... | від 30.01.2017 № 140Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0234-17>
5. Зміни до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.sop.com.ua/news/1238-qqn-17-m4-19-04-2017-nabrali-chinnost-zmni-do-tipovogo-polojennya-pro-poryadok>